

Bergslagsleden

ETAPP

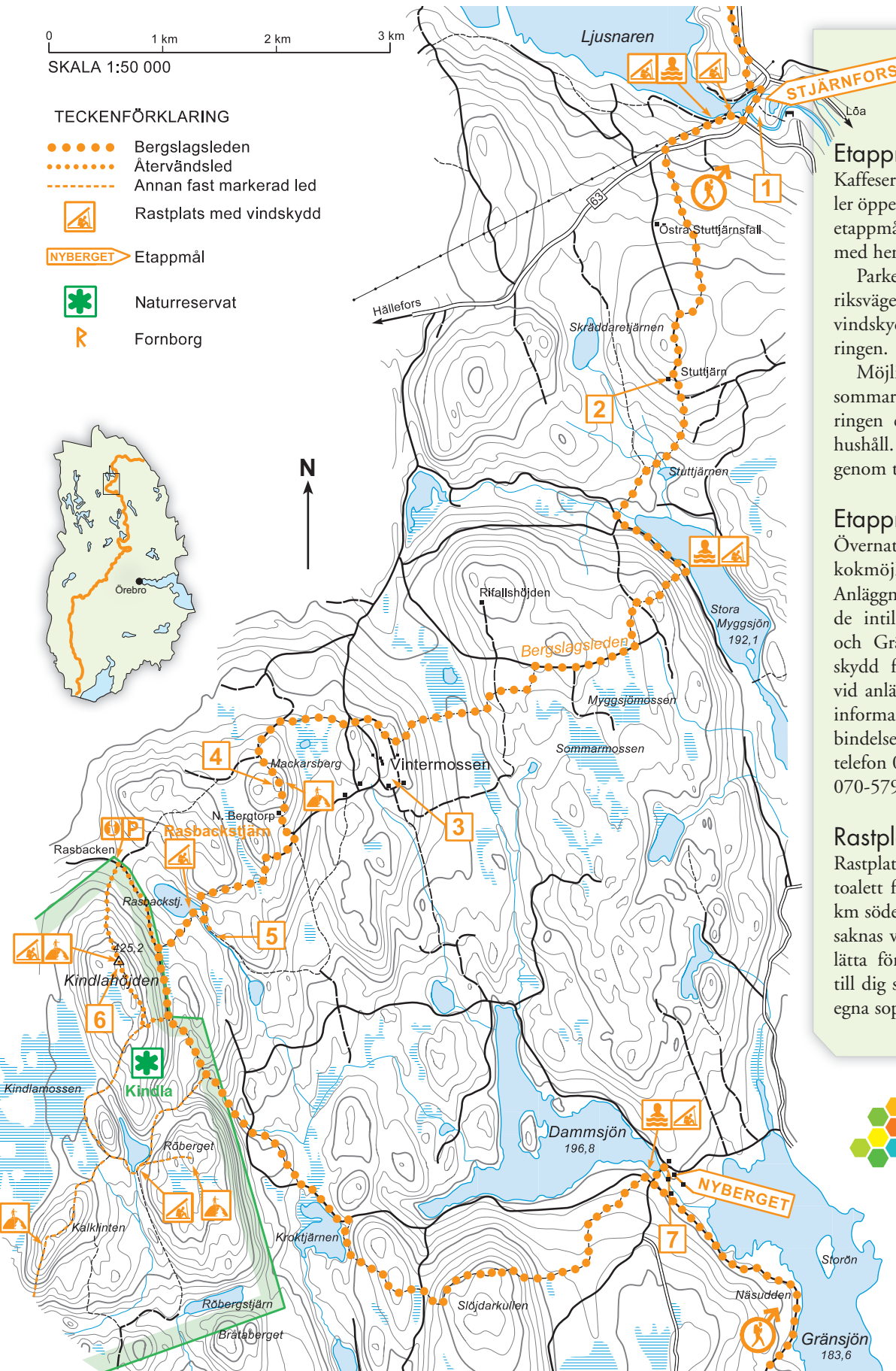
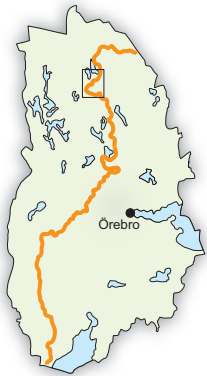
3

Stjärnfors – Nyberget 23 km

0 1 km 2 km 3 km
SKALA 1:50 000

TECKENFÖRKLARING

- Bergslagsleden
- ⋯⋯⋯ Återvändsled
- - - - - Annan fast markerad led
- Rastplats med vindskydd
- NYBERGET Etappmål
- Naturreservat
- Fornborg

Etappmål Stjärnfors

Kaffeserveringen invid riksväg 63 håller öppet under sommarsäsongen. Vid etappmålet finns Stjärnfors herrgård med hembygdsmuseer.

Parkering finns på planen mellan riksvägen och sjön. Badplats med vindskydd finns väster om parkeringen.

Möjlighet till övernattnig under sommarsäsong i stugor intill serveringen eller i lägenheter med självhushåll. Upplysningar och beställning genom telefon 0580-410 20, 410 46.

Etappmål Nyberget

Övernattnig med tio bäddar och kokmöjligheter i vandrarhemmet. Anläggningen erbjuder fiskekort för de intilliggande sjöarna Dammsjön och Gränsjön. Badplats med vindskydd finns i närheten. Vattenpost vid anläggningen. Kaffeservering och information sommartid. Inga bussförbindelser. Upplysningar och bokning telefon 0581-415 11 eller 070-579 86 96.

Rastplats Rasbackstjärn

Rastplats med vindskydd, eldstad och toalett finns vid Rasbackstjärn ca 13 km söder om Stjärnfors. Dricksvatten saknas vid rastplatsen. För att underlätta för skötsel föreningen vädjar vi till dig som vandrare att ta med dina egna sopor när du lämnar rastplatsen.

Sevärdheter i anslutning till leden

1. Stjärnfors

Vid Rällsälvens utflöde ur Ljusnarn skapade vattenkraften i kombination med traktens rika malm- och skogstillgångar tidigt ett centrum för bergsbruk.

I motsats till övriga bruksorter i Nya Kopparbergs bergslag satsade man här inte på koppar utan på de rika järnmalmsförekomsterna. Redan på 1650-talet erhöles privilegium för en hammarsmedja vid Stjärnfors som sedan utvecklades till ett stort bruk för vidareförädling av järnet från traktens hyttor.

2. Stuttjärn

Några kilometer söder om Stjärnfors går leden över odlingsmarkerna till gården Stuttjärn, som ligger högst uppe på en moränslutning. En del av gårdens byggnader är mycket gamla och av kulturhistoriskt intresse.

Gården har ett läge som är typiskt för den nykolonisation i ödemarken som ägde rum här i Bergslagen under 1600-talet och som genomfördes av inflyttade finnar. Detta var ett led i den tidens näringspolitik. Det höga läget för odlingarna innebar en minskad risk för frostsador på grödorna.

3. Vintermossen

Byn Vintermossen har samma läge i terrängen som Stuttjärn och dess ursprung kan också ledas tillbaka till finnkolonisationen på 1600-talet. Bebyggelsen har här utvecklats till en relativt stor by där flera gårdar fortfarande är i drift.

Före byn passerar leden över en av byns myrodlingar, som nu är övergiven och under igenväxning. När befolkningen efterhand växte och samtidigt möjligheterna att bedriva svedjebbruk alltmer begränsades av bergsbrukets behov av skog, blev efterfrågan på ny åkermark alltmer framträdande.

Ett vanligt sätt att lösa detta var framför allt under 1800-talet att dika ut och odla upp närbelägna myrmarker. Problemen med

myrodlingarna var dock många och främst frosten var besvärande på grund av det låga läget i terrängen. Myrodlingarna har också i allmänhet övergivits långt tidigare än åkrarna uppe på höjderna.

4. Mackarsberg

Mackarsberg är en av Ljusnarsbergs mest klassiska utsiktspunkter. Berget är visserligen inte något av traktens allra högsta (ca 375 m ö h) men är tack vare inslaget av kalt berg en naturlig utsiktspunkt som dock är beroende av hur skogen omkring sköts. Utsiktstorn finns.

5. Kvarnruinen

Strax före rastplatsen vid Rasbackstjärn finns en kort återvändsled som leder fram till ruinerna efter en liten kvarn. En sådan kvarn kallades skvaltkvarn och drevs i allmänhet med underfallshjul, vilket innebar att någon damm över bäcken inte behövdes utan endast några stenar som koncentrerade forsen. Sådana här små kvarnar hade ofta varje by eller till och med enstaka gårdar uppe i skogsbygden för att slippa transportera säden ned till bygden.

6. Kindlahöjden

Kindlahöjden är med sina 425 meter över havet en av länets högsta punkter. Endast längst i nordväst, nära gränsen mot Värmland, finns högre höjder. Tillsammans med Röberget och Kalklinten bildar Kindlahöjden ett av länets mest otillgängliga och högst belägna vildmarksområden, tillika naturreservat. Reservatets vandringsleder ansluter till Bergslagsleden.

På toppen av Kindla finns ett 11 meter högt utsiktstorn som gör att man kommer ovanför trädtopparna och får en fantastisk utsikt över Bergslagens storskogar. Mer information om ledssystem och övernattningsmöjligheter finns på länsstyrelsens hemsida, www.t.lst.se.

7. Nyberget

Nyberget är en bergsmansby känd sedan 1539, då hyttan var centrum för de fyra kronobergshemmanen. Mycket tidigt anlades en hytta i bäcken mellan sjöarna Dammsjön och Gränsjön.

Hyttan lades ned 1809. Sedan har byn levt vidare som en del av den industriella verksamhet med järnframställning och sågverk som bedrivits i närbelägna Hammarbacken, samt som skogsarbetarby.

Viktigt att veta

- Gör upp eld bara på de iordningställda eldplatserna.
- Förvissa dig alltid om att elden är släckt innan du går vidare.
- Avstå helt från att göra upp eld under sommarens torrperioder då brandfaran är stor.
- Bryt inte grenar och ris av levande träd.
- Du får tälta efter leden, men gör det helst intill rastplatserna och inte mer än en natt på samma plats.
- Gå inte vid sidan av leden där den går nära bebyggelse, genom odlade marker eller över skogsplanteringar.
- Skräpa inte ned i naturen.
- Om Du har hund med, tänk på att du alltid måste hålla den kopplad i skog och mark tiden 1/3–20/8.
- För att undvika att störa älgjakten bör du inte använda leden under den mest intensiva jaktperioden andra måndagen i oktober till början av november.

Fakta om Bergslagsleden

Bergslagsleden är en 28 mil lång vandringsled genom hela Örebro län. Den är uppdelad i 17 etapper. Huvudman för leden är Regionförbundet Örebro. Bergslagsleden markeras med orange färg på träd eller stolpar. Vid vägskäl och stigförgreningar används riktningsskyltar med Bergslagsledens symbol. Bergslagsleden ingår i Europavandringsled 1 som sträcker sig från södra Italien till svenska fjällen. (www.stfturist.se)

Bussförbindelser

Såväl Stjärnfors som Nyberget saknar bussförbindelse. Upplysning om busstider. 0771-22 40 00, eller www.lanstrafiken.se

Lästips

Esbjörnsson, Estrid, Värt att se i Örebro län, *Lindstén Carl Anders*. Sevärt i Bergslagen. *Hellström, Lena*. Utsikt från Bergslagsleden.

För mer information

Kopparbergs turistbyrå, 0580-805 55, www.ljusnarsberg.se, Regionförbundet Örebro, 019-602 63 00, www.regionorebro.se.

För information om naturreservaten, se länsstyrelsens hemsida www.t.lst.se (naturvård).

Friluftslivets hemsida

På www.regionorebro.se hittar du samlad information om natur- och friluftsliv i Örebroregionen. Här finns aktuell information om övernattningsmöjligheter längs Bergslagsleden. Du kan ladda ned etappblad och få förslag på andra upplevelser.

På hemsidan finns också uppgifter om fiskemöjligheter, kanotuthyrare och länkar till upplevelsearrangörer.